

שו את המסתננים, אפשרי היה כי הגניבה
השוד והרצח לא ישתלמו למבצעים.

ד

אין זה קל לממשלה ערבית ולכוחותיה להי-
לחם בהסתננות. רוב הערבים אינם רואים
את הגניבה כחור כחטא בכלל, ואשר לישראל
— מתוספים בעקבות מלחמת-השחרור, רצון
נקמה ורגשות איבה.

יחס זה של התושבים, והמדיניות המוצהרת
של הממשלות הערביות בענין כונתן להשמיד
את ישראל, אינם מתישבים עם מלחמה בהס-
תננות והענישת המסתננים על ידם.

אין תשובה קלה בפי השוטר הירדני, כשהוא
בא לאסור את הערבי מקלקיליה החוזר עם
פרה מישראל, וזה האחרון שואל אותו: "מה
איכפת לך אם גנבתי פרה ברמת-הכובש?".
ואין הסבר פשוט בפי החייל המצרי, הבא
לענוש את הערבי שרצח טרקטוריסט יהודי
ברוחמה, חזר עם שעונו לרצועת עזה, ושואל
את החייל: "מדוע לא להרוג יהודי?".

הגורם למלחמה במסתננים ולהענישתם חייב
להיות מונח בתחום טובת הארץ הערבית, ולא
בזה של טובת ישראל. הצבא הערבי יכול
להילחם בהסתננות, ולהסביר את זאת לעמו,
רק אם ידע להוכיח כי גניבת פרה ברמת-
הכובש פוגעת בקלקיליה, ורצח יהודי ברוחמה
מסכן את תושבי עזה.

מניעת ההסתננות ע"י השלטונות הערביים
— פירושה הטלת עונשים חמורים, ופתיחה
באש על תושבים ערביים על-ידי כוחות ארצם,
השתלטות על אלפי פליטים, לחימה בכנופיות,
מדנים, והתנגשות עם חוגים לאומניים דתיים.
המניע שיביא את הממשלות והכוחות הער-
ביים לעשות זאת — ואת התושבים להבין
זאת — חייב היה להיות מוחשי, ריאלי ודאי:
— פעולות-התגמול של הצבא הישראלי, וחשש
מהן.

ה

כנופיות לרצח והבלה אינן קמות ביזמה
עצמית. הן מורכבות משכירים ומתנדבים.

בשעת המלחמה היו הגבולות סגורים. האזר-
הים, ברובם, ברחו מסביבת החזית, וגורמים
אחרים מנעו הסתננות. לעומת זאת, הרי בשנים
האחריותן רק חלקו של הגבול הסורי נשאר
גבול סגור, כבזמן המלחמה. לאורך גבול
זה נשארו משמרות סוריים צפופים, וכן קיימים
בז ממשלים טבעיים — הירדן, החולה ונהר
הבניאס. בשאר הגבולות — משפסקה המלחמה,
ביטלו רוב מוצבי-השמירה.

העדר ממשלים פסיים בגבולות ישראל-
ערב, הקלות אשר בה יכול כל תושב חברון
והרריה להגיע לבאר-שבע, וכל ערבי מג'נין —
לעפולה, חייבו נקיטת אמצעים אחרים, למען
הגנת מכשול בפני הסתננות, ולמנוע את מעבר-
הגבול.

לאחר המלחמה נוצרו ביחסים שבין ישראל
והסכנות מצבים וגורמים חדשים, שאיפשרו
את ההסתננות, ומבלי שיחול בהם שינוי — לא
היתה ההסתננות עשויה להפסק.

לפני הקמת המדינה, כאשר היה ערבי גונב
הבואה, פרה או צינור-השקאה, היתה המש-
טרה מתחקה על עקבותיו בארץ ובארצות
הסכנות, ואם היה נתפס היה בא על עונשו
והגניבה היתה מוחזרת לבעליה. לאחר מלחמת
השחרור, כאשר ערבי מקלקיליה או מבינת-
אל-ג'בל היה גונב בישראל ומצליח להגיע
אל הגבול — הרדיפה אחריו היתה נפסקת
במקומה — הוא נמצא נהנה מהגנה עליו ועל
"רכושו" החדש.

אין מספר לאובייקטים בישראל הניתנים
לגניבה, לשוד ולרצח, ואין קושי להעביר את
השלל אל מעבר לגבול באותו לילה עצמו,
או בלילה שלאחריו (לאחר שבמשך היום
הוסתרה הגניבה במערה, בכפר נטוש או
בפרדס).

לכוחותינו לא היתה אפשרות לרדוף אחרי
המסתננים אל מעבר לגבול, לחקור ולהתחקות
בארצותיהם, לתופסם ולהענישם. רק כוחות
ארצם-הם, צבאותיהם ומשטרתם מסוגלים
היו — בעזרת האינפורמציה שבידיהם, לפני
המעשה ולאחריו — לעקוב אחר המסתננים
ולתופסם. ורק כאשר עשו זאת, וכאשר העני-

אשר שולחיהם רואים את הרצח והחבלה כדרך להישגים פוליטיים צבאיים.

המשטרים והרודנים בארצות הערביות נשענים על כוח צבא; וכשלונו — מפלתם. מדי פעם נצבים שליטים אלה, במגע עם ישראל, בפני שאלות של יחסי-גבולות, חילוקי-דעות הקשורים בפירושו של הסכם שביתת-הנשק, ובעיות שונות התובעות פתרון והסדר.

חינוך עמם לזלזול בישראל, וההתפארות בכוחם, מחייבים אותם שלא לותר ולא להסכים לתביעות ישראל — גם אם צודקות הן.

מקומם בקרב צבאם אשר ממנו יצאו, מעדמם בארצם אשר בה הם שולטים בכוח הצבא, וזיקתם לעולם הערבי אשר למנהיגותו הם שואפים, הניעו אותם לנקוט ב"מדיניות-של-כוח" כלפי ישראל.

מטוסים או חיילים, העוברים את הגבול או פותחים באש אל מעבר לגבול — עלולים להיתקל בתגובה מידית של כוחות ישראל במקום. דרך נוחה יותר היא: שליחת כנופיות חבלה-ורצח לפעולה בישראל. מחד גיסא — אפשר להכתירן בשם משלחות-עונשין מטעם המדינה הערבית; ומאידך גיסא אפשר להשיג תמט מאחריות לפעולתן. אם תתפסנה ותכשלנה — לא יגרע מכבוד הצבא הערבי; ואילו כשהן מצליחות ברצח ובחבלה — מתמלא העם הערבי גאווה ונחת.

לכנופיות עצמן היו סיכויים להצלחה. העדר גבול טבעי איפשר כניסה לישראל; הרכב האוכלוסיה הישראלית החדשה מנע התבלטותם כזרים; והאובייקטים הנבחרים — בודאי שלא הכבירו על מילוי-המשימה.

לא היה בידינו להבטיח כל צינור-מים מפיו צוץ, וכל עץ — מעקירה. לא היה בידינו למנוע רצח עובדים בפרדס, ומשפחות בשנתן. אך היה בכוחנו לקבוע מחיר גבוה לדמנו; מחיר שיהא יקר מכדי שכדאי יהיה לישוב הערבי, לצבא הערבי, לממשלות הערביות, לשלמו. יכולים היינו להבטיח כי הכפרים הערביים יתנגדו לכנופיות העוברות דרכם, במקום להושיט להם עזרה. היה בכוחנו להבטיח כי מפקדי הצבא הערבי יבכרו הגשמה

קפדנית של התחייבויותיהם בשמירת הגבול על פני כשלונם בהתנגשות עם יחידותינו. היה בידינו לגרום לויתור הממשלות הערביות על "מדיניות-של-כוח" כלפי ישראל, על ידי הפיכתה להפגנה של חולשה.

7

בודאי ישנם עוד אמצעים, נוסף על פעולות צבאיות, העלולים "ללחוץ" על השלטונות הערביים להילחם בהסתננות — ממשלות זרות, החלטות מועצת-הבטחון, ושיקולים פנימיים שונים. מגבלותיהם של גורמים אלו היו שתיים: ראשית — לא תמיד מעוניינים הם בטובת ישראל דוקא, שהרי הם ממונים על ענייני-ארצותיהם ולא על טובתה של ישראל וכאשר מתנגשים ענייני ישראל בענייני ארצם — לא ישראל היא הקודמת; שנית — השיפעתם אינה חזקה עד כדי שתביא את הערבים לכך שילחמו לחימה-של-ממש בהסתננות, מלחמה החייבת כאן להיערך על-ידי כוחות וממשלות, הרוצים ברעת-ישראל, ובו בזמן עליהם להתנגש במלחמה זו עם ערבים, ולהגן כביכול על תושבי-ישראל. לכך הכרחי גורם נמרץ ותקיף, היוצר הכרח לגבי הממשלה הערבית, המובן לתושבי הגבול והמשפיע על דעת-הקהל הערבית, ואומר לה כי לטובת הארץ הערבית יש למנוע הסתננות לישראל.

כל עוד אין שלום, קיימות ומתעוררות — נוסף להסתננות — בעיות בטחוניות-מדיניות שונות בין ישראל והערבים. נפילת חיילים בשבי, הסגר בסואץ (ואז — גם במיצר-אילת), שימוש במקורות-מים משותפים, ועוד. בשטחים אלה יכולים הערבים להחמיר, או להקל, בהתנהגותם כלפינו. החמרה או הקלה, התיאנות או ויתור, נקבעים במידה רבה בהתאם לשיקולים — האם כדאי להם להסתכסך אתנו, או מוטב שלא להגיע לסיבוך אשר יחייבנו — או יאפשר לנו — לפגוע בהם בעקבותיו.

אך הכרעות לצד אי-הסתכסכות עם ישראל באות רק אם יש לערבים יסוד להניח כי אחרת יתקלו בתגובות הריפות וייגררו לסכסוך אתנו, אשר בו תהיה ידם על התחתונה.

שמירת הגבול
עם יחידותינו.
ממשלות הער-
כלפי ישראל,
חולשה.

נוסף על פער-
על השלטונות
ממשלות זרות.
זולים פנימיים
מים אלו היו
מעוניינים הם
ם ממונים על
נה של ישראל
בענייני ארצם
שנית — הש-
א את הערבים
הסתננות, מל-
לידי כוחות,
אל, ובו בזמן
ערבים, ולהגן
הכרחי גורם
נבי הממשלה
והמשפיע על
ה כי לטובת
נות לישראל.

תעוררות —
זיות מדיניות
פילת חיילים
מיצר-אילת),
ועוד. בש-
ר, או להקל,
הקלה, הת-
רבה בהתאם
ותכסך אתנו,
יחייבנו —
קבותיו.

עם ישראל,
יח כי אחרת
סכסוך אתנו.

ז

בעקיפין, משמשות פעולות-התגמול הפגנה
ליוט הכוחות ישראל-ערב, כפי שהם נראים
בעיני הממשלות הערביות.

כאשר המצרים בעקבות פעולת-עזה, והיר-
דנים בעקבות נחלין, אינם מכריזים מלחמה
על ישראל, הרי פירוש הדבר — בארצותיהם
ובארצות הערביות (וגם בעולם החיצוני) —
כי אין בכוחן לנצח את ישראל.

מבחינה זו משמעות פעולת-התגמול היא,
כי ישראל רואה את ההסתננות כפעולת-איבה
בלתי-נסבלת, והיא מורה לכוחותיה לעבור
את הגבול ולפגוע בארץ הערבים. הפגיעה
אינה פעולת-נקם. זו פעולת-עונש והתראה,
שאם אותה ממשלה לא תשתלט על תושביה
ולא תימנע את פגיעותיהם בישראל — יעשו
הכוחות הישראליים שמות בארצה.

לו היתה אותה ארץ ערבית מסוגלת לכך,
היתה מצוה על כוחותיה לעבור את הגבול
ולפגוע בישראל. בשעה שהארץ הערבית מבי-
ליגה ואינה עושה זאת — פירוש הדבר, כלפי
ערבייה, חולשה ואי-יכולת להתמודד עם יש-
ראל. הפגנה מדינית זו של חולשה כלפי ישראל
קשה לממשלות הערביות לא פחות מאשר
פגיעת-התגמול עצמה, ויש בה משום הפגנה
מפכחת לציבור הערבי בשאלה העיקרית שב-
יחסי ישראל-ערב — שאלת סיכויי הערבים
להשמיד את ישראל. פעולות התגמול מחייבות
את הערבים לשאול מדי פעם את עצמם:
האמנם השמדת ישראל זו תכנית ריאליית, או
יש להתיאש ממנה?

בקרוב הציבור הערבי החלו נשמעים הס-
ברים שונים על סיבת כשלונם במלחמת-
השחרור. המנהיגות הצבאית הערבית, שעלתה
לשלטון בארצותיהם, תלתה את הכשלונות
בגורמים זרים, או אזרחיים, או שהכחישה או-
תם בכלל. ההכרה בנחיתות החייל הערבי,
לעומת החייל הישראלי — ספק אם היתה
נחלתם של חיילי הצבא הערבי הצעירים, אשר
הוילו אחרי מלחמת-השחרור.

דעה והרגשה איזה צבא עדיף — הישראלי
או הערבי — נקבעות לא רק לפי הסברות

מטה-הצבא, אלא גם בכל משלט, עלידי כל
מפקד, ולעתים עלידי כל לוחם: לפי סיפורים
ותיאורים של חיילים ואזרחים ערביים על
החיילים הישראליים, שהנם מסתערים ללא
היסוס, מסוגלים לעבור מרחקים גדולים במהיר-
רות, מתעקשים ומתמידים בהתקפתם, ומשלט
אשר לא יפול בהתקפה ראשונה — סופו ליפול
בשניה ובשלישית.

נראה היה כי הכשלונות והנצחונות בהת-
נגשויות ב"מלחמת-הגבול" — הם שיקבעו
את דמותו וכוחו של החייל הישראלי בעיני
הציבור והצבא הערביים, יתנו את ביטויים
ברוח-הלחימה של החיילים הערביים, ואף בע-
מידת הציבור הערבי בזמן מלחמה.

ח

ויהא הדבר ברור: — לא אנו שיוזמו את
ה"קרבות בימי-שלום". יעוד הקרבות לאורך
הגבול ומעברו הנו, לגבינו, הבטחת-השלום.
השלום הוא תנאי להגשמת תוכנה ויעודה של
מדינת ישראל. ללא שלום בגבולות לא יוכל
העובד הבודד על הטרקטור לחרוש, לא יוכל
הרועה להוליך את עדו, לא יוכל העולה
החדש להשתרש כחקלאי בישוב הספר.
אבל כאשר המדינה קובעת כי בשביל להב-
טיח את שלום-תושביה יש לבצע פעולה צב-
אית — היה על צה"ל לבצעה במיטב כושרו
ורמתו, להגשים את המשימה בשלמותה ולהפ-
גין את מלוא-יכולתו: לאויב ולעצמו.

כל עם צריך לשאוף לרמה גבוהה של נכו-
נות לחימה בחייליו ומפקדיו, ואף-על-פי-כן
יש מקום להבחנות מסוימות. צבא קטן, הנלחם
על פני שטחים נרחבים, מותר לו שלא להת-
עקש על כל גבעה וקו, והמפקד יכול להרשות
לעצמו ויתור על שטח תמורת שיפור עמדותיו.
עם העשיר בציווד טכני יכול לרפד את שבילי
התקדמות חייליו בסיוע אדיר, ולא לתבוע
מחייליו לחימה ללא סיוע כבד. עם המבורך ב-
אוכלוסייה גדולה יכול לקבוע קנה-מידה נדיב
של מספר החיילים הנקבעים לכיבוש כל יעד.
נתונינו-אנו מחייבים אותנו לקביעת תנאים
קשיחים, ולתביעות גבוהות מצבאנו.

מספרנו המועט מחייבנו: השגת משימות

כבודות במספר אנשים קטן. חימושו הדל מחייב נכונות לפעולות (למשל — פעולות-לילה) ללא סיוע, או בסיוע מינימלי.

חוסר ה"עומק" בשטחי ארצנו מחייבנו לא לותר ולא לסגת. אופי מלחמתנו, אשר בה תוצאות כל קרב עלולות להיות גורליות למע-רכה כולה, מחייבנו לעשות מאמץ עליון לבי-צוע המשימה.

לתנאי לחימתנו, ולטיב תביעותינו מעצמנו נודעה משמעות מיוחדת בתקופת "פעולות-התגמול", שצפו מהן תוצאות, לתקופת "מב-צע-סיני", וודאי גם לאחריו.

ט

יש תקופות עליה וירידה בנכונות-הלחימה של כל עם, צבא, יחידה ופרט. אך בצד גורמים חולפים של התלהבות או דכאון ישנה גם רמה קבועה, נחלת הצבא כולה, של לחימה, של עשה ואל-תעשה, של מותר ואסור, של הנתבע מהחייל והנתבע מהמפקד, של המצופה מהיחי-דה בהגנה ובהתקפה.

התנאים משתנים בכל קרב וקרב, ולמפקד-המבצע יש סמכות מסוימת לשנות את הפקודה לאור התנאים המשתנים. קיימת לכן תמיד אפשרות למפקד ל"התכנסות" בהסברים וב-שיקולים מקומיים, על-מנת להצדיק כשלון בפעולה. הצבא היה חייב עתה לגלות קשיחות להסברי כשלונות, לחקור ולבדוק, האם היה הכרח אובייקטיבי כשלון, באי-מילוי משימה. חייבים היינו לשאול את המפקד שנסוג מבלי לבצע את משימתו: ההיו לך למעלה מ-50% נפגעים, — ואם לא — מדוע נסוגות? היכן היית אתה ביטעת ההסתערות שנכשלה? ההלכת בראש אנשיך, או שהיה זה טוראי או מ.כ. אשר היה צריך להנהיג את היחידה בפעולה, התור-בעת את מלוא המאמץ הנפשי, פעולה בה נקבעים חייו ומותו של החייל?

י

לזכותנו עמדה מלחמת-השחרור, אשר הורי-שה לנו מסורת של רמה גבוהה ביותר בקרב ההגנה ובנכונות להילחם מול אויב עדיף בציד ובכוח אדם. אך חוששני, כי במלחמת

השחרור לא הגיעה הנכונות והתקיפות במר-בית קרבות ההתקפה לזו של קרבות ההגנה. ההגנה ה"בלתי-מותנית" על כל ישוב ועמ-דה, ללא התחשבות במבנה הטופוגרפי, ביחסי כוחות וכו' — הביאה לנצחון במערכות. אך מסורת זו של מלחמת-השחרור לא היה בה די בשביל לחסן ולבטח את רמת הלחימה של הצבא להבא. החיילים והמפקדים, שנתחנכו עתה בצבא נבחנו לא בקרבות הגנה אלא ב-התקפה; ולא די היה עוד בסיפורים על נפלאות מלחמת-השחרור ובהבטחות כי כך נלחם גם במלחמה הבאה. החייל המשרת בצבא נתחנך עתה בקרבות אשר הוא וחבריו עורכים אותם.

יא

יתכן כי אין החייל והמפקד חשים בימי שלום אותה מידת אחריות ונכונות אשר יחושו בימי מלחמה. אך מבחינה אובייקטיבית — הן מנקודת ראות יחסי ישראל-ערב והן מנקודת ראות ההשפעה החינוכית הנודעת לפעולות אלו על צה"ל ועל המדינה — הח-שיבות של הקרבות בימי שלום, ושל דמות צבאנו המתגלה בהם, אינה נופלת מחשיבות קרבות בימי מלחמה.

אכן, בפועל, במשך כל התנגשויותינו עם הערבים בימי שלום, לא עמדו כוחותינו בפני תנאים קשים כאותם הצפויים לנו ב"מלחמה-ממש".

כך, כמעט בכל המקרים, לא תקפנו מערך צבאי מבוצר וממוקש. תכופות, הותקפו יחי-דות צבאיות במחנותיהן. מחנות אלה היו שמורים — אך לא מבוצרים. הותקפו מוצבים — אך הללו לא היו ממו-קשים, ולוחמיהם היו לרוב פלשתינאים. מר-צבים אלה, ברובם, גם לא היו מוגנים באש-מסייעת.

עם כל הקושי שבביצוע אותן משימות שהיו טלו בפועל על יחידותינו היה עלינו לזכור כי משימות-התקפה שתוטלנה על יחידותינו בימי-מלחמה — תקיפת מוצבי אויב מוגנים ומבו-צרים — תהיינה כבודות הרבה יותר, ללא כל השואה לפעולות אלו.

בלחימתנו זו, נמצאנו עדי-מהרה קובעים

קנה-מידה: לניתן ליכולתנו. והתיצבו נאשר, כמחויבי-המצי-לפרוץ לכפר ערבי, 20 רובאים מקומיים כזו לניתן, ולנבצר, ומפקדיה לפרוץ, ב למחנה אויב מוגני-רצת?

והשאלות היו כוח צריכים אנו ל הנמצא כמה מאו צריכים אנו להצו זהירות מופרזים ברכב כבד — או גישה יותר נועז סיכון האנשים? תחינו בסיוע? בקשת האש ועד זמן צריך להימנע נוהלי-הקרב, הפקודות, תהלי-וכו' — האם היו מאשר בעת מ לילה, אם לא ללחימה, ולא מאלה בעת חנכים במציא לחימה גבוהה סית, יחדיר ו הקשים שבעו יכולת-הלח אינה מבטיח משמשת ער דרוש היה כ לשמור על לשפרה. אך בלי חינוך, המבחן הפקודה ה

ת והתקיפות בפר
של קרבות ההגנה
על כל ישוב ועיר
הטופוגרפי, ביחסי
חזון במערכות, אך
חרור לא היה בה
רמת הלחימה של
מפקדים, שנתחנכו
בזמן הגנה אלא בי
יפורים על נפלאות
כי כך נלחם גם
זרת בצבא נתחנך
היו עורכים אותם.

פקד חשים בימי
ז' ונכונות אשר
ינה אובייקטיבית
ישראל-ערב והן
חינוכית הנודעת
המדינה — החי
לום, ושל דמות
נופלת מחשיבות

תגשויותינו עם
כוחותינו בפני
לנו ב"מלחמה-

א תקפנו מערך
הותקפו יחיד
זנות אלה היו

לא היו ממו
שתינאים. מור
מוגנים באש

משימות שהור
לינו לזכור כי
ידותינו בימי
מוגנים ומבור
ותר, ללא כל

הרה קובעים

לנינו להתבצע, ולמצא נועל
ההתקפות לפנינו השאלות: — ה
במחויבות המציאות, כשלון יחידה נבחרת
הכפר ערבי, מוקף גדר ומגן על ידי
יבאים מקומיים? הנוכל לצפות כי בגישה
יבא יתבצר, יצליחו יחידה נבחרת זו
לפרוץ בוועתה, לשדה-הקצפה או
לפרוץ איום מוגנים היטב, מול התנגדות נמר

י-ב

השאלות היו (ושמא אף הן?) — איזה
גורמים אנו להקצות להתקפת מיצב קטן,
המצב כזה מאות מטרים מגבירי? האם
יבאים אנו להצדיק כשלון הנובע מאמצעי-
ההגנה מופרזים, מסירבול הכוח משימוש
בכוח כבד — או האם עלינו להבין מהיפקד
היחידה יתור נועזת למבצע, גם אם יש בכך
מחיר האנשים? מה צריכים אנו להביע מתור
היחידה בסיוע? כמה זמן צריך לעביר מעת
הקמת האש ועד קבלתה (בשעות היום)? כמה
יש צורך להימשך הטיחות?

ההתקרב, הערכות-המצב, הבוצות
המבוצות, תהליכי הקשר, נוהלי הארטילריה
יחידה — האם היה עלינו לצפות מהם צתה פחות
נאמרה בעת מלחמה? צבא אינו משהפך בן-
לילה, אם לא נדע לקבוע לנו עתה רמה נאותה
להחימה ולא נקפיד לעמוד בה — לא תיוצר
נאמרה בעת מלחמה, צבאנו ומפקדיו כתי-
הנכים במציאות שירותם, כל ויתור על רמת
החינה גבוהה, בקרבות קלים ופסיכיים יח-
סית, יחידה ויקבע רמת-לוחמה ירודה בקרבות
הקשים שבעת מלחמה.

יכולת-הלחימה הגבוהה במלחמה הקוממיות
אינה מבטיחה "ממילא" את רמת צבאנו, ואינה
משמשת ערובה נגד ירידת רמתו, לכן כה
דרוש היה מאמץ נמרץ ואמצעים נוקשים, כדי
לשמור על הרמה הנאותה של החינה, ואף
לשפרה, אך הדבר לא יכול היה לבוא מאליה,
כל חינוך, הקפדה ומיצוי-הדין.

י-ג

המבחן הראשון הוא ערכה של הפקודה.
הפקודה השיגרית, הבסיסית, של כל הצבאות

וכל המלחמות — "עליך לכבוש את
עד שעה — מה יהיה ערכה של פקודה
זו אצלנו?

ערעור ערכה של הפקודה, או קידוש, מות-
נים במפקדים — ובדרגים שנועל ליחידה
המבצעת יותר מאשר ביחידה המבצעת גופה.
יש בינינו קבוצות של חברים וידידים קרוב-
בים, לב כולנו עם האיש בשדה, עם היחידה
המבצעת יותר מאשר ביחידה המבצעת גופה.
"עממי", בהשתייכות ל"חבריה", להבין ולהצ-
דיק את היחידה, או את המפקד, שלא מילאו
את הפקודה, ולהאשים ולטעון כלפי מעלה,
כלפי אלה ה"יושבים במשרדים וקל להם
להוציא פקודות".

אין דבר מחפיר ופסול מגיבוי הניתן על-ידי
מפקדים לפקודיהם שלא ביצעו את הפקודה.
החלוקה אינה בין היושבים במטה וה"חבריה"
שבשדה. החלוקה היא בין הפקודה, שהיא
ביטוי לצורך המדינה, ובין המבצעים — אשר
עליהם אמנם כל כובד הביצוע, אך הם מיצגים
את עצמם וגופם. חיפוי על אי-מילוי פקודה,
הוא בגדר מעילה במדינה, לטובת מפקד או
יחידה פלוגית אלמונית. זו היא קנוניה בין
המפקד ופקודיו.

הבחינה העיקרית אינה אפילו: האם לא
בוצעה המשימה, ולא פוצצה הבאר, אלא: האם
התמלאה הפקודה. את אי-ביצוע הפקודה יש
לראות לא לאור ערכה של הבאר — היעד —
אלא לאור ערכו של אותו צבא, אשר אין
ממלאים בו פקודות-מבצע.

י-ד

גם אם קוי-החזית במלחמה אפשרית עם
הערבים לא נראו כזהים עם הגבולות הקיימים
של המדינה, הרי ניתן היה להניח כי המלחמה
תתנהל ודאי על כיבושם, ועל הגנתם, של
משלטים חיוניים, דרכים וכו'; ואילו קור-
החזית כולו לא יהיה קו מבוצר ומוגן ביותר,
וניתן יהא לפורצו ולעבור דרכו.

ברור היה כי כל עוד תיערך המלחמה בסבי-
בות ישראל, יהיה על האויב להקים מתקנים-
עורפיים ולקיים קוי-אספקה ממרכזי ארצו ועד
לחזית. קוי-האספקה ומתקנים-עורפיים אלה

עלולים יהיו לשמש יעדים ממדרגה ראשונה לפגיעותינו, החל מסוללות ארטילריה וריכוזי רכב ודלק, וכלה בשדות-תעופה, שיירות אספקה, נמלים ותחנות מסילות-הברזל. אל כל אלה צריך לשאוף לפרוץ.

פשיטות והסתננות אל מעבר לקו האויב לשם חבלה והשתלטות הן פעולות-קומנדו. אך בתנאי מלחמתנו עלינו להתכונן לכך כי לא רק יחידות-קומנדו, יחידות סגולה, תבוצענה פעולות אלו, אלא כי כל יחידה תוכל להקים בתוכה — ולו גם לצורך פעולה חד-פעמית — יחידת-פשיטה כזו.

בית-הספר ללוחמה-זעירה, שהוקם בצה"ל, מגמתו להקיף את רוב הקצונה שביחידות הלוחמות, ולצייד אותם בידיעות הטכניות הדרושות לביצוע משימות אלו. אך נוסף לידיעות הטכניות נדרשה הנכונות האישית וההכרה הכללית בצבא, כי אמנם פעולות אלו הן מתפקידיו של כל קצין, וכי היות-מפקד — מובנו לא רק קבלת פקודות מן הממונים והעברתם לכפופים, אלא נשיאה אישית באחריות לפעולה עצמאית קשה ומסוכנת, הנעשית בכוחות מעטים.

תפקידי הקצין וחובותיו — כדברים אותם קבענו — לקראתם מתאמנים ומי שאינו מוכן להגשים לא ישא אותו הצבא בקרב — קביעת דברים אלה כעובדה שאין עליה ערעור, הכרחית היתה בשביל שאלפי הקצינים העוברים דרך מסגרות-הצבא, מתאמנים ומתחנכים בהן, ינחלו — נוסף לידיעות הטכניות — גם את הנכונות הנפשית לביצוע המשימות הללו. והשתדלנו ללמוד דברים מספר. המפקד לא צריך היה כי ישמש "האיש היקר ביותר ביחידה", אשר יש להבטיח כי לא ייפגע. "היקר ביותר ליחידה" הוא יעד האויב, שיש לכובשו. המפקד אינו "יועץ לענייני מלחמה" של היחידה, המייעץ לאנשיו איך להילחם; המפקד ביחידה הוא המפקד.

השליטה ביחידה אינה תשדורות מילוליות בעל-פה, באלחוט ובכתב, השליטה היא הנהגת היחידה, והפעלתה לביצוע המשימה. לשם הפעלה זו דרושים אמצעי השליטה — הכתב,

הדיבור והאלחוט. אך הם לבדם אינם מספיקים.

ההסתערות איננה מאורע חגיגי, אשר די יהיה להודיע לאנשים כי יש להתחיל בו, על מנת שכולם יצטרפו אליו. כדי שהיחידה תתרומם מאחורי המחסה, ותסתער על עמדת האויב, מול אשה ולעבר מקלעיה, נדרש מכל חייל שבה מאמץ עליון. היחידה תעשה זאת רק מתוך הידיעה שזה המעשה האחד והיחיד שיש לעשותו, ואין כל דרך להימנע ממנו.

לשם השגת הכרה והרגשה זו יש להפעיל את כל האמצעים שבידי המפקד — מן ההסברה וההלהבה המילולית ועד ליריה בנוטשים את המערכה.

למדנו: — יש להשתמש בכל האמצעים; אך לא הדיבור, ולא האקדח המופנה כלפי מסרב, הם האמצעים העיקריים. האמצעי הראשי הוא ההנהגה: הפקודה "אחרי!" — הפקודה, אשר היחידה רגילה למלאותה, הפקודה אשר היחידה בוטחת בצדקתה, הפקודה, אשר היחידה מכירה בסמכות נותנה לתתה, ומאמינה בהנהגתו להוליכה בה לנצחון; הפקודה אשר נותנה מחייב בה את עצמו — וקורא לחייליו ללכת עמו.

ט-י

את סמכותו כמנהיג נדרש המפקד שלנו להוכיח כבר בחיי השלום. מוטב היה שביחידה ימנו את חסרונותיו ויאמרו, כי הוא כזה וכזה אך יוסיפו — כן, אבל הוא "לוחם", "גבר" — מאשר יספרו בשבחיו ויסיימו: — כן, אבל איננו "לוחם".

את סמכותו כמפקד-בקרב משיג המפקד על ידי הפגנת סגולות ויכולת התמדה, אי-כניעה ואי-רתיעה בפני תנאים קשים, סגולות של אומץ-לב ונכונות לסכן את עצמו, של החשבת המשימה מעל לכל, של אי-משוא פנים לאחרים, ולעצמו, בעת מבחן.

מבחן המבחנים הנו הקרב. לשמו קיים הצבא. להנהלתו נבחר המפקד, בו תלויים חיים ומות.

את הקרבות המעטים, שנודמנו לנו בימי שלום, היה עלינו לנצל להנחלת סגולות-

המנהיגות למפקדינו בהם. להנחלת אמונת חלתה בקרב עצמם. — אותו עם הקו בעתון בבוקר יום

גאות העם בארץ הסמל להשתחררות חנו העצמאי הנו הגאווה והאמונה היו בראש וראשונות רור. אך עם תום והדור שגדל מאז המתרחשים בימי האחים והאחיות שים והחיילים ה אמונתם בכוחנו

יג. אשר די
התחיל בו. על
די שהיה
ער על צד
ה. נדרש בכל
ה תעשה זאת
האחד יהיה
מנע מבני.
יש להפציל
— בין ההס-
יה בטישים

האמצעים;
מופנה כלפי
אמצעי הרא-
— הפקודה.
פקודה אשר
אשר היח-
ה. וכאמנת
פקודה אשר
רא להייליו

מפקד שלנו
ה שביחידה
הוא כזה
א "לוחם",
ויסימו:

המפקד על
אייכניעת
גולות של
ל החשבת
נים לאח-

שמו קיים
נו תלויים

לנו בימי
סגולות-

המנהיגות למפקדינו ולטפוח אמונת החיילים
בהם. להנחלת אמונה זו בקרב פקודיהם, להנ-
חלתה בקרב עצמם, ולהנחלתה בהכרת העם.
— אותו עם הקורא על הקרב ותוצאותיו
בעתון בבוקר יום המחרת.

ט ז

גאות העם בארץ — על הצבא, הצבא הנו
הסמל להשתחררות מההשפלה הגלותית. כו-
חנו העצמאי הנו הביטוי התמציתי לריבונותנו.
הגאווה והאמונה בכוחו של צה"ל נעוצות
היו בראש וראשונה בנצחוננו במלחמת השח-
רור. אך עם תום המלחמה לא תמו הקרבות.
והדור שגדל מאז נתחנך על גבי המאורעות
המתרחשים בימיו-הוא.

האחים והאחיות הצעירים, העולים החד-
שים והחיילים המשרתים בצבא, קבעו את
אמונתם בכוחנו לאור הנצחונות והכשלונות

בקרבות של "ימי השלום", קרבות שהם זעי-
רים אמנם מן הבחינה הצבאית, אך שהיו
"לחם-חוק" — והם נצטרפו בתודעת הרבים,
אחד לאחד ויצרו את דמות צה"ל בעיניהם.
האמונה בעצמנו ובכוחנו אינה דבר קל-
ערך. אין זו שאלה של הישג או כשלון באחד
ממפעלינו. אמונה בצבאנו הנה אמונה בעצמנו.
היא תנאי לזקיפות, לנכונות לעמוד על שלנו
ללא ויתורים, לאי-הירתעות בפני איומים,
להבטחה כי עצמאותנו לא תיפגע בגלל אולת-
יד ומורכך-לב לאומי.

לגיבוש אופי זה בצבאנו ובציבורנו תרמו
לא-מעט "קרבות-ימי-השלום" המתמידים. וב-
כך — יחד עם פיתוח היכולת הממשית בק-
רב — גם התרומה העיקרית שלהם לנצחונ-
נו במסע-סיני, ולחסנו של צבאנו לקראת
הימים הבאים.

לקראת

מאת רביאל
רא

אין זה דבר קל
לאן וכיצד?
שדה למשל; אלא מ
נות לרגלו של מי
מראש פתרונו לב
דות אלו — אפשר
להיקף-שטחו של
אף לגורמים פוליטי
על התפתחות הד
אין זה עדיין מסס
ימצא לעצמו המח
העוברת עדינו בע
עריכת תחזיות מ
בין הסוג
בהצגת-הנתונים
א. התמו
ב. ארגו
ג. הגדו
ד. טיב

אם ננסה
לעשות הוא, ב
להשיג עליונות
יתגלה בכ"ז כ
מירכב ביותר.
והפתרון הכספ
ניגע ת
במציאות של
כצד גורם-המ

לקראת הבאות

מאת רביאלוף חיים לסקוב

ראש המטה הכללי

אין זה דבר קל להשיב על השאלה „מכאן והלאה, לאן וכיצד?“. וזאת לא רק מטעמי בטחון יסדה למשל; אלא משום שרבות הן המלכודות הטמון ביה לרגלו של מי שמנסה לחזות-עתידות ולקבוע-נראש פתרונות לבעיות הצפויות. מספרן של מלכודות אלו — אפשר לומר כי עומד הוא ביחס ישר להיקף-שטחו של „ערפלה-עתיד“, ולמידת-דחיסותו. אף לגורמים פוליטיים וחברתיים נודעת השפעה רבה

על התפתחות הדברים בפועל; ולמידת המאמץ הכספי והאנושי — השפעה מכרעת על כך. שכן אין זה עדיין מספיק שהמחשב שערכנוהו ימצא קולע והולם. ללא משען כספי של-ממש — לא ימצא לעצמו המחשב ביטוי מעשי. ההתפתחות הנחשונית בשטח הטכנולוגי, האלקטרוני והגרעיני, העוברת עלינו בשנים אלה, מגדילה את מספר ה„נעלמים“ שבבעיות; והללו מקשים ביותר על עריכת תחזיות מהימנות, ומחייבים אותנו לזהירות מרובה.

בין הסוגיות הקובעות לגבי הנושא „לקראת הבאות“ — ואשר תשתקפנה מדי-פעם בהצגת-הנתונים שלהלן — יש לזכור במיוחד את אלו:

- א. התמודדות על איכות טכנית של ציוד;
- ב. ארגונו של הכוח;
- ג. הגדרת ה„מדידים“ של כוח;
- ד. טיב הפיקוד והניהול.

★

אם ננסה לראות את הבעיה ראייה פשטנית-בתכלית, הרי ניתן יהיה לומר שכל מה שעלינו לעשות הוא, בעצם, למצוא אותו שטח ותחום בהתמודדות הצפויה שבו נוכל במהירות-יותר להשיג עליונות על פני האויב, משגגיע לידי מגע-קרב אתו. ברם, הפתרון הריאלי לבעיה זו יתגלה בכ"ז כקשה עד-מאוד; כי לאמתו-של-דבר אין ענין זה פשוט כל-עיקר — כי אם דוקא מירכב ביותר. שכן קיימת התמודדות איכותית טכנית בין אמצעי לחימה, ולה משמעות כספית. והפתרון הכספי בהכרח הוא כזה שאינו יכול לחרוג מיכולתה הכלכלית של המדינה.

ניגע תחילה בשטח הטכני — שטח אשר ישנה לו, כידוע, משמעות מבצעית מידית. במציאות של זמננו-זה נתקל הנך בעובדה שמחירו של ציוד-לחימה הפך להיות גבוה-ביותר. בצד גורם-המחיר ישנם בסוגית-הציוד גם כמה תהליכים המתבטאים בראש-וראשונה בזמן —

